

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ : สิทธิของผู้เสียหายในศาลทหาร: ศึกษาเฉพาะกรณีผู้เสียหาย
ซึ่งเป็นบุคคลที่ไม่อยู่ในอำนาจศาลทหาร

ชื่อผู้เขียน : เรือโทสายันต์ สุโขพิช

ชื่อปริญญา : นิติศาสตรมหาบัณฑิต

ปีการศึกษา : 2547

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์:

- | | |
|------------------------------------|---------------|
| 1. รองศาสตราจารย์ ดร.ภูมิ โชคเหมาะ | ประธานกรรมการ |
| 2. พันเอก(พิเศษ) ศานิต สร้างสมวงษ์ | |

ระบบศาลของประเทศไทย ที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอาญาแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ ศาลยุติธรรม และศาลทหาร ศาลทหารเป็นศาลที่มีลักษณะเฉพาะ ซึ่งแตกต่างจากศาลยุติธรรม เนื่องจากทหารเป็นผู้ได้รับมอบหมายให้เป็นบุคคลที่มีหน้าที่ใช้อาวุธเพื่อปกป้องชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ผู้บังคับบัญชาจึงต้องควบคุม ดูแล ตลอดจนทำการกวดขันวินัยทหารโดยใกล้ชิด การกระทำผิดอาญาของทหารถือว่าเป็นความผิดวินัยด้วย ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีศาลทหารเพื่อพิจารณาพิพากษาคดีอาญาที่อยู่ในอำนาจศาลทหาร ศาลทหารมีอำนาจในการพิจารณาพิพากษาคดีอาญาโดยไม่จำกัดว่าเป็นคดีอาญาตามประมวลกฎหมายอาญาทหาร ประมวลกฎหมายอาญา หรือพระราชบัญญัติอื่นที่บัญญัติความรับผิดชอบทางอาญาไว้ แต่การที่ศาลทหารจะมีอำนาจในการพิจารณาพิพากษาคดีดังกล่าวได้ ผู้กระทำผิดต้องเป็นบุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารขณะกระทำความผิดโดยไม่คำนึงถึงผู้เสียหายว่าจะเป็นบุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารหรือไม่ ดังนั้น ศาลทหารจึงเกี่ยวข้องกับผู้เสียหายซึ่งเป็นบุคคลพลเรือนที่ไม่อยู่ในอำนาจศาลทหารด้วย เนื่องจากการพิจารณาคดีในศาลทหารมีพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ.2498 บัญญัติไว้โดยเฉพาะ และพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวได้จำกัดสิทธิของผู้เสียหายซึ่งเป็นบุคคลพลเรือนที่ไม่อยู่ในอำนาจศาลทหารไว้บางประการ ทำให้เกิดความไม่เท่าเทียมกันระหว่างผู้เสียหาย

ซึ่งเป็นบุคคลที่ไม่อยู่ในอำนาจศาลทหารกับผู้เสียหายซึ่งเป็นบุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหาร และผู้เสียหายในคดีอาญาในศาลยุติธรรม อันเป็นการไม่สอดคล้องกับหลักความเสมอภาคตามบทบัญญัติ มาตรา 30 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540

ผลการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ปัญหาทางกฎหมายที่สำคัญเกี่ยวกับกระบวนการพิจารณาคดีอาญาในศาลทหารในเวลาปกติ เนื่องจากพระราชบัญญัติธรรมนูญ ศาลทหาร พ.ศ.2498 มาตรา 49 วรรคแรก บัญญัติให้ศาลทหารในเวลาปกติ ให้อัยการทหาร และผู้เสียหายซึ่งเป็นบุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารเป็นโจทก์ฟ้องคดีอาญาในศาลทหารได้ ส่วนผู้เสียหายซึ่งเป็นบุคคลที่ไม่อยู่ในอำนาจศาลทหาร ไม่มีสิทธิเป็นโจทก์ฟ้องคดีอาญาในศาลทหาร ต้องมอบคดีให้อัยการทหารเป็นโจทก์ฟ้องคดีแทน การจำกัดสิทธิของผู้เสียหายซึ่งเป็นบุคคลที่ไม่อยู่ในอำนาจศาลทหารดังกล่าว ก่อให้เกิดปัญหาตามมาอีกหลายประการ กล่าวคือ ปัญหาคำสั่งไม่ฟ้องคดีอาญาของอัยการทหารย่อมตัดสิทธิผู้เสียหายซึ่งเป็นบุคคลที่ไม่อยู่ในอำนาจศาลทหารที่จะฟ้องคดีอาญาได้เอง ปัญหาการขอเข้าร่วมเป็นโจทก์กับอัยการทหารที่ผู้เสียหายซึ่งเป็นบุคคลที่ไม่อยู่ในอำนาจศาลทหาร ไม่มีสิทธิขอเข้าร่วมเป็นโจทก์กับอัยการทหาร ปัญหาการรับมรดกความ ปัญหาการจัดการแทนผู้เสียหาย ปัญหาการแต่งตั้งทนายความที่ผู้เสียหายซึ่งเป็นบุคคลที่ไม่อยู่ในอำนาจศาลทหารไม่มีสิทธิแต่งตั้งทนายความเข้าไปในคดีที่ตนเป็นผู้เสียหายได้ ตามพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ.2498 มาตรา 55 วรรคแรก และปัญหาที่ผู้เสียหายซึ่งเป็นบุคคลที่ไม่อยู่ในอำนาจศาลทหาร ไม่มีสิทธิอุทธรณ์ หรือฎีกาคำพิพากษาศาลทหารในเวลาปกติได้ การจำกัดสิทธิดังกล่าวข้างต้นจำกัดเฉพาะผู้เสียหายซึ่งเป็นบุคคลที่ไม่อยู่ในอำนาจศาลทหารเท่านั้น ส่วนผู้เสียหายซึ่งเป็นบุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหาร กฎหมายไม่ถูกจำกัดสิทธิเช่นว่านั้น นอกจากนี้จากการศึกษายังพบว่า พระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ.2498 มาตรา 51 และมาตรา 53 ยังก่อให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับการขอให้คืนทรัพย์ ใช้ราคาทรัพย์ หรือใช้ค่าสินไหมทดแทน โดยกฎหมายบัญญัติให้อำนาจศาลทหารมีอำนาจพิพากษาให้จำเลยคืนทรัพย์ ใช้ราคาทรัพย์ หรือใช้ ค่าสินไหมทดแทน ความเสียหายให้แก่รัฐบาลเท่านั้น และยังบัญญัติห้ามผู้เสียหายร้องขอให้จำเลยคืนทรัพย์ ใช้ราคาทรัพย์ หรือใช้ค่าสินไหมทดแทนความเสียหายในศาลทหารด้วย ก่อให้เกิดปัญหา

T 160660

ในการที่ผู้เสียหายต้องไปฟ้องเป็นคดีแพ่งที่ศาลยุติธรรมอีก ทำให้เสียค่าใช้จ่าย และสิ้นเปลืองงบประมาณแผ่นดินอีกจำนวนมาก เนื่องจากศาลทหารในประเทศไทยได้ให้สิทธิแก่ผู้เสียหาย ซึ่งเป็นบุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารฟ้องคดีอาญาได้เองโดยเอกเทศ เป็นอิสระกับการฟ้องคดีอาญาของอัยการทหาร อันเป็นการบ่งชี้ให้เห็นว่ารัฐได้ให้ความสำคัญคุ้มครองผู้เสียหายในคดีอาญาไม่เท่าเทียมกัน ซึ่งเป็นการไม่สอดคล้องกับบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 มาตรา 75

ดังนั้น เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาดังกล่าว จึงได้เสนอแนวทางแก้ไขพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ.2498 โดยให้มีการแก้ไขพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. 2498 มาตรา 49 วรรคแรก ให้สิทธิแก่ผู้เสียหายซึ่งเป็นบุคคลที่ไม่อยู่ในอำนาจศาลทหารฟ้องคดีอาญาในศาลทหารได้ ดังเช่นผู้เสียหายซึ่งเป็นบุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหาร และผู้เสียหายในคดีอาญาในศาลยุติธรรม แต่ต้องได้รับอนุญาตจากอัยการทหารประจำศาลนั้น ๆ เพื่อให้อัยการทหารได้เข้าไปตรวจสอบคดีที่ผู้เสียหายยื่นฟ้องคดีเอง ให้แก้ไขมาตรา 51 ให้ศาลทหารมีอำนาจพิพากษาให้จำเลยคืนทรัพย์ใช้ราคาทรัพย์ หรือใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เสียหายได้ เพื่อมิให้ผู้เสียหายต้องไปฟ้องเป็นคดีแพ่งที่ศาลยุติธรรมอีก ซึ่งจะทำให้ต้องเสียเวลาและค่าใช้จ่าย ให้ยกเลิก มาตรา 53 เนื่องจากได้มีการแก้ไขมาตรา 51 ให้ผู้เสียหายมีสิทธิร้องขอให้จำเลยคืนทรัพย์ ใช้ราคาทรัพย์ หรือใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหายแล้ว ให้แก้ไขมาตรา 55 วรรคแรก ให้ผู้เสียหายซึ่งเป็นบุคคลที่ไม่อยู่ในอำนาจศาลทหารฟ้องคดีอาญาในศาลทหารในเวลาปกติได้ เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรา 49 ให้แก้ไข มาตรา 61 เกี่ยวกับเรื่องระยะเวลาอุทธรณ์ หรือฎีกาของโจทก์ หรือจำเลยจากเดิม โจทก์หรือจำเลยต้องอุทธรณ์ หรือฎีกาภายใน 15 วัน นับแต่วันอ่านหรือถือว่าได้อ่านคำพิพากษา หรือคำสั่งให้จำเลยฟัง แก้เป็นให้โจทก์ หรือจำเลยต้องอุทธรณ์ หรือฎีกาภายใน 30 วัน เพื่อให้เป็นระบบเดียวกันกับศาลยุติธรรม และศาลปกครอง และนอกจากนั้นผู้เขียนยังเสนอแนะให้ปรับระบบการ ขออนุญาต หรือการรับรองให้อุทธรณ์ หรือฎีกา มาใช้ในระบบศาลทหารในเวลาปกติด้วยเพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกแก่คู่ความในคดีอาญาได้อย่างเต็มที่

ABSTRACT

TE 160660

Thesis Title : Rights of the Injured Person in the Military Court:
The Study of the Injured Person Outside the
Jurisdiction of the Military Court

Student's Name : Lt. Jg. Sayan Sukopeut

Degree Sought : Master of Laws

Academic Year : 2004

Advisory Committee :

- | | |
|----------------------------------|-------------|
| 1. Assoc. Prof. Dr. Poom Chokmoh | Chairperson |
| 2. Col. Sanit Sangsomwong | |

In Thailand, courts having jurisdiction over criminal matters are the Court of Justice and the Military Court. The Military Court has particular features, which are different from the Court of Justice, because military personnel are assigned a duty of deploying weapons to protect the nation, religions, and His Majesty the King. Superiors have to supervise military personnel and be strict with rules of military discipline. Criminal offences committed by military personnel are considered as a violation of rules of military discipline. It is, therefore, necessary that the Military Court tries and adjudicates such criminal cases within its jurisdiction.

The Military Court has the power to exercise criminal jurisdiction over criminal offences as prescribed by the Military Criminal Code, the Penal

Code, or other Statutes stipulating criminal liabilities. However, the Military Court has the power to try and adjudicate those criminal offences on the condition that the alleged offender must be within the jurisdiction of the Military Court whilst an offence has actually been committed, without regard to the jurisdiction of the Military Court of the injured person. The Military Court is, therefore, related to the injured person who is a civilian outside the jurisdiction of the Military Court. The adjudication in the Military Court is particularly subject to the Act for the Organization of the Military Court B.E. 2498 (A.D. 1955) and such Act restricts certain rights of the injured person who is a civilian outside the jurisdiction of the Military Court, causing nonequivalence among the injured person outside the jurisdiction, the injured person within the jurisdiction of the Military Court and the injured person in criminal cases in the Court of Justice. This is inconsistent with the principal of equivalency pursuant to § 30 of the Constitution of the Kingdom of Thailand B.E. 2540 (A.D. 1997).

The analysis demonstrates that there are some crucial legal issues on criminal procedure process in the Military Court in the normal situation. The Act for the Organization of the Military Court B.E. 2498 (A.D. 1955) § 49 first paragraph prescribes that, in the normal situation, the Military Prosecutor and the injured person within the jurisdiction of the Military Court are entitled to institute a criminal prosecution in the Military Court. The injured person outside the jurisdiction of the Military Court is not entitled to institute a criminal prosecution in the Military Court but is required to submit the case to

the Military Prosecutor to institute the criminal prosecution on his behalf. Restriction of the right of the injured person outside the jurisdiction of the Military Court has caused the following issues: a non-prosecution order issued by the Military Prosecutor bars the right of the injured person outside the jurisdiction of Military Court to institute a criminal prosecution; the injured person outside the jurisdiction of the Military Court is not entitled to apply by motion to associate himself as joint prosecutor; case succession; the power to act on behalf of the injured person; the injured person outside the jurisdiction of the Military Court is not entitled to appoint a counsel to act on his behalf in accordance with the Act for the Organization of the Military Court B.E. 2498 (A.D. 1955) § 55 first paragraph; and the injured person outside the jurisdiction of the Military Court is not entitled to lodge an appeal or dika appeal against the judgment of the Military Court in the normal situation. Such restrictions only apply to the injured person outside the jurisdiction of the Military Court but do not apply to the injured person within the jurisdiction of the Military Court.

In addition, this study demonstrates that § 51 and § 53 of the Act for the Organization of the Military Court B.E. 2498 (A.D. 1955) have caused problems relating to the application for orders granting restitution of the property or the value thereof, or compensation. Such Act grants the Military Court the power to render judgment for restitution of the property or the value thereof, or compensation only to the government and bars the right of the injured person to apply for restitution of the property or the value thereof, or

compensation in the Military Court. As a result, the injured person has to file a civil action in the Court of Justice and incurs expenses and wastes a huge state budget. The Thai Military Court grants the privilege to the injured person within the jurisdiction of the Military Court to institute a criminal prosecution independently and separately from a criminal prosecution instituted by the Military Prosecutor. This indicates that the State protects the injured person in criminal prosecutions unequally, which is not in line with § 75 of the Constitution of the Kingdom of Thailand B.E. 2540 (A.D. 1997).

To solve those legal problems as mentioned above, firstly, the author proposes to revise the Act for the Organization of the Military Court B.E. 2498 (A.D. 1955) § 49 first paragraph by granting the right to the injured person outside the jurisdiction of the Military Court to institute a criminal prosecution as equal as the right of the injured person within the jurisdiction of the Military Court and the injured person in criminal matters in the Court of Justice on the condition that the prior consent is granted by the Military Prosecutor of the Military Court, to enable the Military Prosecutor to review the case instituted by the injured person.

Secondly, the author proposes to revise § 51 of the Act for the Organization of the Military Court B.E. 2498 (A.D. 1955) by granting the Military Court the power to render judgment for restitution of the property or the value thereof, or compensation to the injured person. The injured person, thus, does not need to file a civil action in the Court of Justice, which would be a waste of time and resources. The author, additionally, proposes to repeal

§ 53 of the Act for the Organization of the Military Court B.E. 2498 (A.D. 1955) due to the amendment of § 51 as mentioned above.

Thirdly, the author proposes to revise the first paragraph of § 55 of the Act for the Organization of the Military Court B.E. 2498 (A.D. 1955) by granting the injured person outside the jurisdiction of the Military Court the right to institute a criminal prosecution pursuant to § 49. Fourthly, the author proposes to amend § 61 concerning periods of time for the Prosecutor and defendant to lodge an appeal or dika appeal with the Appellate Court or the Supreme Court by extending such period of time from within 15 days from the date of judgment or order has been read or has been regarded as having been read to the party lodging the appeal to 30 days so as to be in line with the system of the Court of Justice and the Administrative Court. Finally, the author proposes to adopt a system of permission or certification to appeal or dika appeal under the system of the Court of Justice into the Military Court in the normal situation to effectively administrate justice to the parties in criminal cases.